

GEMEENTE ENSCHEDE

INFORMERENDE SESSIE BEGROTING 2023-2026

**KAMER BESTUUR EN MIDDELEN,
10 OKTOBER 2022, NICKY BIJEN, RALPH MEIJERS, KARIN LIGTHART**

ENSCHDE

INHOUD

Introductie

Deel 1 – inhoudelijke begroting – Karin

- ❖ Basis: lange, middellange en korte termijn
- ❖ Moties die je terugvindt in de begroting
- ❖ Begroting in 1 oogopslag

Deel 2 – Financiële begroting – Nicky & Ralph

- ❖ Toelichting op hoofdstuk 2

INTRODUCTIE

P&C cyclus 2022 - 2023

				Financiële foto. Basis gesprek coalitie		Coalitie akkoord	1e tussen rapportage			2e tussen rapportage	Begroting 2023-2026	
2022	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	Oktober	November	December

					Jaar reken 2022	1e tussen rapportage zomernota 2023				2e tussen rapportage	Begroting 2024-2027	
2023	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	Oktober	November	December

BASIS: LANGE, MIDDELLANGE EN KORTE TERMIJN

Begroting opgebouwd via de strategische opgaven: **lange** termijn (10-30 jaar). Waar willen we naartoe?

Coalitie akkoord: **middellange** termijn (4 jaar), hoe gaan we werken aan de opgaven?

Acties begroting: **korte** termijn (1 jaar): wat gaan we concreet doen om te werken aan de opgaven?

Gemeentebegroting 2023-2026

Gemeente Enschede

 ENSCHEDÉ

MOTIES EN BEGROTING 1

Lessen uit motie “Enschede sterker uit de crisis als strategische opgave”:

- ❖ Groen herstel, anticyclisch investeren (o.a. via investeringsagenda) en plannen de plank (klaar als subsidies of fondsen beschikbaar komen)
- ❖ Investeer in zaken die bijdragen aan meerdere opgaven/brede welvaart
- ❖ Na-corona acties: jeugd en binnenstad
- ❖ Samenwerking steeds belangrijker om opgaven te realiseren (bv samenwerking met Hengelo op spoorzone)
- ❖ Perspectief bieden (van coronamaatregelen naar brede welvaart)

Blad 0/2

Gemeenteraad Enschede

PvdA **Burgemeester Enschede** **D66** **ChristenUnie**

In te vullen door raadsgriffier

motie nummer: 20
datum indiening raad: 9 NOV 2020
indieners: Huisman / PvdA
agendapunt: 9.1.1
datum beraadslaging: 9 NOV 2020
uitslag stemming: 34 voor / 0 tegen
dagtekening: 11 NOV 2020

Motie: 'Enschede sterker uit de crisis' als strategische opgave
Cursusnummer: NUMMER

De raad van de gemeente Enschede, gehoord de beraadslagingen over:

Gemeentebegroting 2021-2024

Constateerende dat:

- De corona crisis een crisis is van ongekende proporties;
- Door deze crisis bepaalde ontwikkelingen in een stroomversnelling zijn geraakt en allerlei directe en indirecte, korte- en lange termijn gevolgen heeft voor de vijf strategische opgaven maar ons ook voor nieuwe opgaven stelt;
- Diverse partijen zeer zorgwekkende vooruitzichten schetsen over de gevolgen van deze crisis (CBS, CPB, PBL, Deloitte & Schuldenlab, Kennispunt Twente, Beerenschoot, etc.);
- Concrete doorvertaling van deze vooruitzichten voor Enschede en de impact op de langere termijn ontbreken bij deze begroting;
- Het herstel van de stad deze bestuursperiode overstijgt.

Overwegende dat:

- De coronacrisis ook allerlei directe en indirecte gevolgen heeft voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties;
- De stad en haar bestuur op dit moment vooral bezig is met het nu en korte termijn oplossingen;
- De lange termijn corona opgaven een plek verdienen in onze strategische opgaven van de stad;
- Enschede vijf strategische thema's (blokken van de stad) heeft vastgesteld, die de basis vormen voor gemeentelijke visies/ beleid en de uitvoering daarvan;
- Dit tijdsgevoel en deze crisis mogelijk vraagt om herijking van strategische keuzes en focus;
- Het tevens onduidelijk is in welke mate de doelen zijn bereikt door het gevoerde beleid van de afgelopen jaren;
- Bij een eventuele herijking van strategische keuzes het nodig is om gedegeen inzicht hierin te krijgen.

Draagt het college op:

Aldus vastgesteld door de gemeenteraad van Enschede in zijn vergadering van 11/11

De griffier, *[Handtekening]*

MOTIES EN BEGROTING 2

Toetsingskader voor strategische groei naar 170.000 inwoners

Aanzet tot Koersdocument (maart 2022)

Staat van de stad (website) (maart 2022)

Begroting 2023:

- Nieuwe doelenboom met aangescherpte opgaven
- Indicatoren meer gericht op de lange termijn (ambities deels ook terug te vinden in het coalitie akkoord)

Koersdocument: met aanzet tot perspectief

vel 1/2

Gemeenteraad Enschede

Burgerbelangen Enschede

in te vullen door raadsgriffier

motie nummer: 5
datum indiening raad: 5 JUL 2021
indieners: M.R. & T. H. H. H.
agendapunt: Zomernota 4/61
datum beraadslaging: 5 juli 2021
uitslag stemming: 2 tegen 30 voor
dagtekening: aangenomen

ChristenUnie PvdA D66

Motie: Toetsingskader voor de strategische groei naar 170.000 + inwoners
Consanummer:
NUMMER: 85/2

De raad van de gemeente Enschede, gehoord de beraadslagingen over:

Zomernota 2021

Constateernde dat:

- Enschede een kwalitatieve groei ambieert naar minimaal 170.000 inwoners;
- Om deze groei te realiseren er een duidelijke visie en de weg er naar toe ontbreekt;
- Voor deze groei het ook belangrijk is om inwoners te betrekken;
- Al het (nieuwe) beleid moet bijdragen aan deze kwalitatieve groei en strategische opgaven en dus zou moeten worden getoetst aan een toetsingskader;
- De doelen van de stad wellicht niet meer actueel zijn en toe zijn aan een update;
- De strategische opgave toe zijn aan een update en erg ruim zijn opgesteld en concreter zouden moeten;

Overwagende dat:

- In gesprek te gaan met onze inwoners en hen te vragen: Hoe zou Enschede er over twintig jaar uitzien als de Enscheder het voor het zeggen had? Zoals in Rotterdam "het verhaal van de stad";
- Rotterdam alle benodigdheden voor deze gesprekken als open data beschikbaar heeft en wij daar in de basis gebruiken van zouden kunnen maken;
- De huidige strategische opgaven zijn toe aan een volgende stap die ook concreter dienen te zijn;
- De doelen van de stad te herijken, zijn dit nog de juiste doelen?
- De drie voorgenoemde middelen te combineren en te komen tot één visiedocument/ toetsingskader;
- Al het nieuwe beleid moet worden getoetst aan dit toetsingskader en moet worden beschreven op welke manier het (nieuwe) beleid bijdraagt aan de kwalitatieve groei naar 170.000 + inwoners;
- Het nieuwe koersdocument/ toetsingskader zou kunnen worden gebruikt als leidraad voor het nieuwe bestuursakkoord na de gemeenteraadsverkiezingen van 2022

Draagt het college op:

- Het gesprek met de stad aan te gaan, op basis van alle open data en de manier zoals dat in Rotterdam is gedaan bij "het verhaal van de stad";
- De doelen van de stad te herijken/ updaten;
- De strategische opgave te updaten en concreter te omschrijven;
- Met de Gemeenteraad de voorgenoemde updates te bespreken;
- Op basis van "het gesprek" – De herijkte doelen en de gipscadit strategische opgaven te komen tot een koersdocument om te komen tot een kwalitatieve groei naar 170.000 + inwoners;
- Al het nieuwe beleid na vaststellen van het koersdocument/ toetsingskader moet bijdragen aan de kwalitatieve groei naar 170.000 + inwoners;
- Dit op te leveren voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2022;

opgave	doelen
inclusief Enschede decentralisaties	Elke inwoner heeft de mogelijkheid tot financiële zekerheid en stabiliteit
	Elke inwoner heeft de mogelijkheid om keuzes te maken die gezond leven makkelijker maken
	Elke inwoner heeft de kans zich optimaal te ontwikkelen
aantrekkelijk Enschede Enschede specifiek	Enschede heeft veel baankansen
	talent wordt aangetrokken, vastgehouden en ontwikkeld
	In Enschede kun je prettig en gezond wonen en leven
groen en duurzaam Enschede Mondiale opgave	Enschede is klimaatneutraal
	Enschede is klimaatbestendig en waterrobuust ingericht
	Enschede is groen en biodivers
	Enschede is circulair
open Enschede Veranderende rol overheid/burger, democratische transitie	Enschede is een mensgerichte gemeente
	Enschede is een netwerkende en responsieve gemeente
	Enschede is in toenemende mate een digitale gemeente

Lange termijn: strategische opgaven als basis begroting

Belangrijkste uitgangspunten:

- ❖ De doelenboom is van “de hele stad”
- ❖ De opgaven en doelen zijn inclusief (niet voor een bepaalde doelgroep)
- ❖ Positieve bewoordingen, vanuit een wenkend perspectief geformuleerd
- ❖ Doelenboom gekoppeld aan verhaal van de stad, kwaliteiten
- ❖ Basis van opgaven: vergroten **veerkracht**

GEMEENTE ENSCHEDE

DEEL II - FINANCIËN BEGROTING

HOOFDSTUK 2

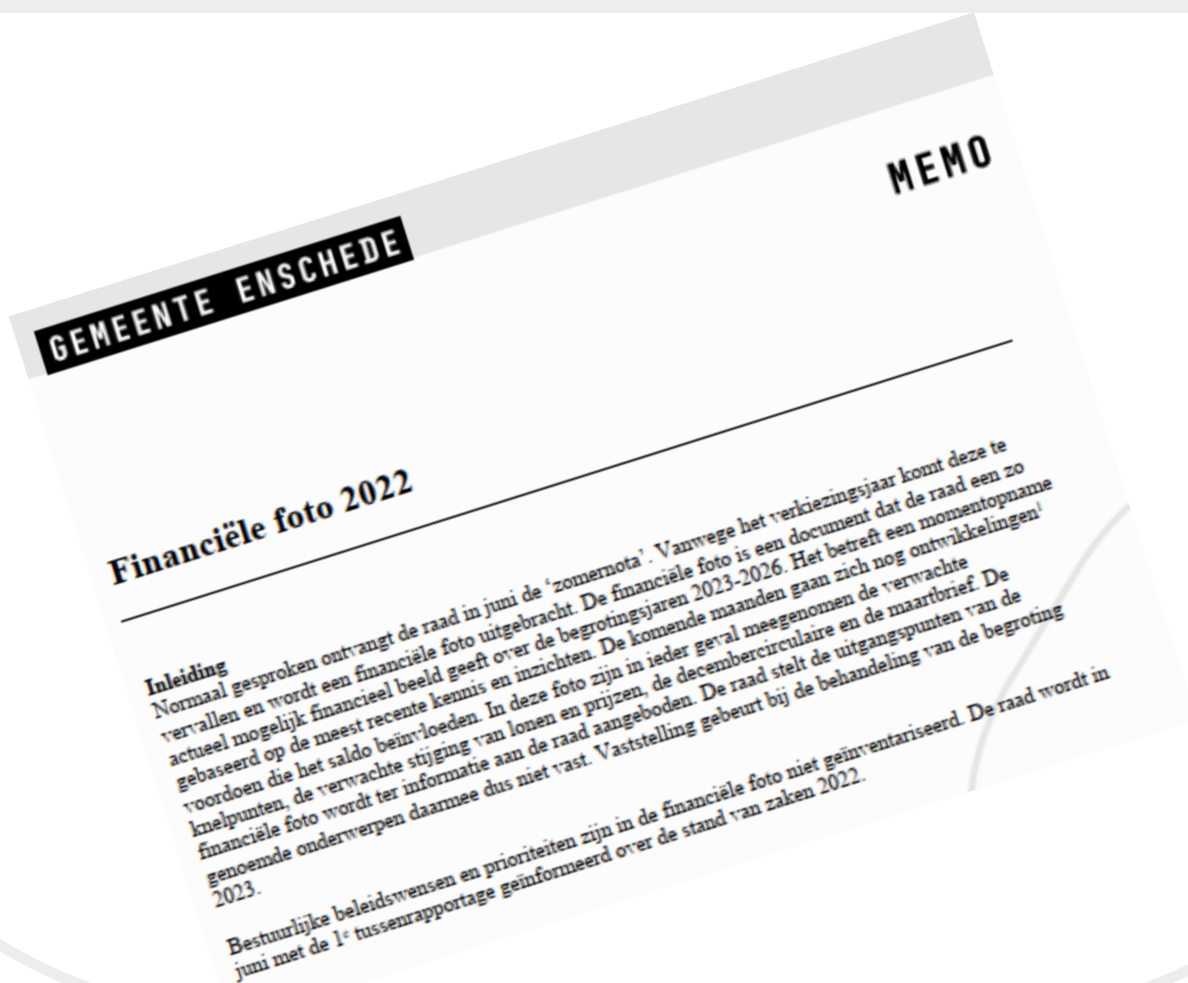
NICKY BIJEN & RALPH MEIJERS

10 OKTOBER 2022

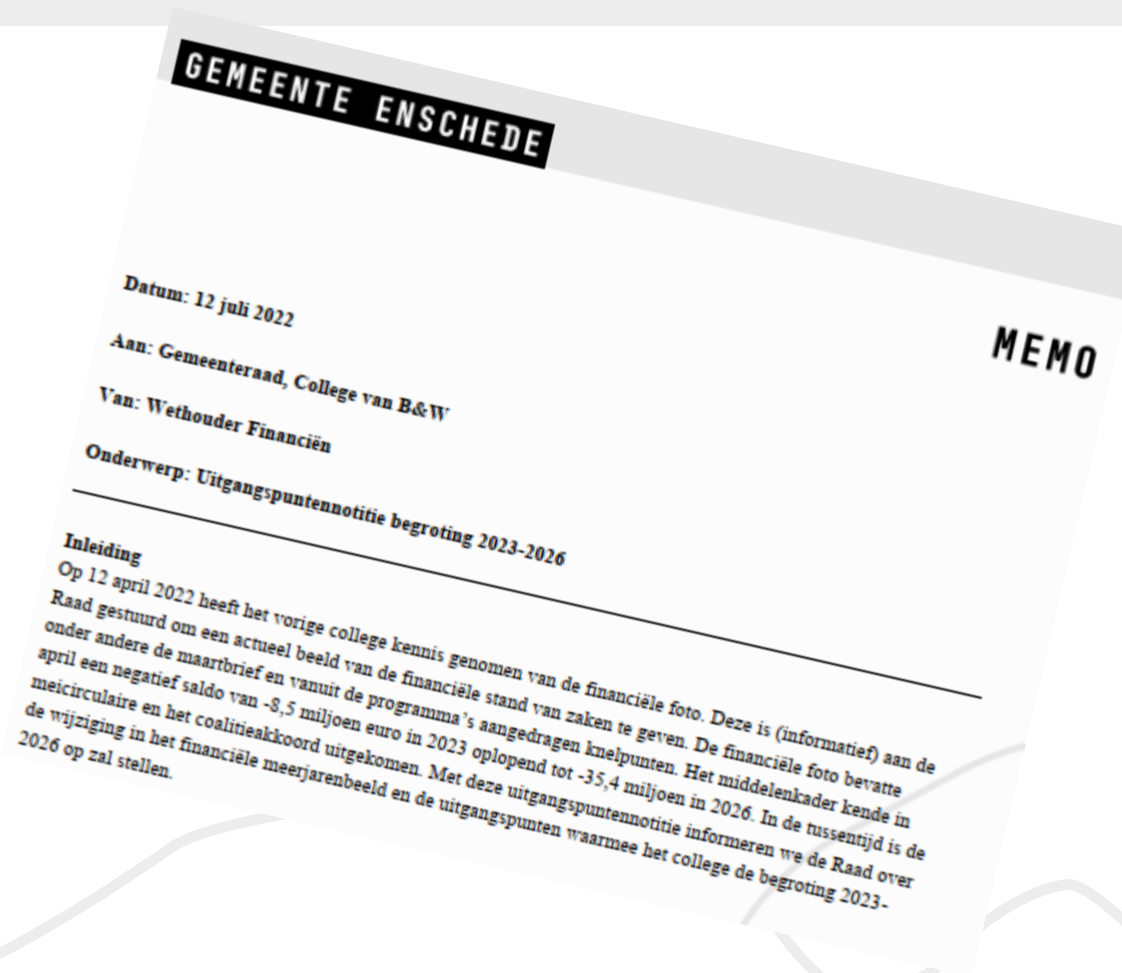
ENSCHDE

Historie

April 2022

- Basis maartbrief Rijk
- Start van coalitieonderhandeling

Juli 2022

- Basis meicirculaire 2022
- Uitgangspunten voor de begroting

ENSCHDE

2.1 Middelenkader 2023-2026

	Middelenkader (afgerond en in miljoen euro)	2023	2024	2025	2026	
	Saldo Gemeentebegroting 2022-2025	-9,5	-10,9	-11,4	-11,9	✓
2.1	Ontwikkeling rijksmiddelen					
	- Gemeentefonds decembercirculaire 2021	0,1	0,1	0,2	0,2	✓
	- Gemeentefonds meicirculaire 2022	20,9	30,9	38,3	9,8	
2.2	Ontwikkelingen CAO 2021, pensioenpremie, ozb	-1,2	-1,2	-1,2	-1,2	✓
2.3	Knelpunten O&O	-14,6	-12,2	-10,8	-10,8	↑
2.4	Coalitieakkoord - prioriteiten 2023	-5,0	-11,9	-10,5	-9,5	★
2.5	Afschaffen spaarprogramma	9,3	9,3	9,3	9,3	★
	Saldo gemeentebegroting 2023-2026	0,1	4,0	13,8	-14,1	⚠
	Weerstandratio (na aanvulling investeringsfonds)	★ 1,4	1,5	1,8	1,5	

2.2 Ontwikkeling rijksmiddelen

Meicirculaire 2022

- Stijging van het accres doordat gemeenten trap-op gaan met de gestegen Rijksuitgaven;
- Stijging van het accres doordat het Rijk rekent met flink hogere loon- en prijsontwikkeling dan waarmee was gerekend in de vorige circulaire;
- Herijking van het gemeentefonds wordt ingevoerd vanaf 2023 waarbij Enschede een voordeel heeft oplopend van 1,2 miljoen euro in 2023 naar 6,0 miljoen euro voor 2026 en verder;
- Incidenteel vervallen van de opschalingskorting voor de jaren 2023 (4,1 miljoen euro), 2024 (5,5 miljoen euro) en 2025 (7,0 miljoen euro). De opschalingskorting blijft voorlopig voor 2026 e.v. bestaan.

Septemercirculaire 2022

- Wordt conform financiële verordening niet verwerkt in begroting;
- Positief effect:
 - Stijging aantallen bij maatstaf bijstandontvanger (waarschijnlijk fouten in de berekening door Rijk);
 - Hogere loon- en prijsindex;
 - Voor 2026 een eenmalige bijdrage van 1 miljard euro;

2.4 Knelpunten O&O

Categorie (x 1.000 euro)	2023	2024	2025	2026
Prijs	6.479	5.797	5.114	5.114
Personeel	3.772	3.212	2.707	2.627
Overig	1.375	1.105	865	865
Volume	1.485	808	808	808
Verbonden Partijen	905	905	896	950
Digitaal en IT	608	419	419	419
Totaal	14.624	12.246	10.809	10.783

- Toename in omvang en aantallen knelpunten t.o.v. de financiële foto. De helft is toe te wijzen aan gestegen prijzen;
- De tabel in paragraaf 2.4 zijn de onderwerpen met FF (financiële foto) en BG (begroting) weergegeven.
- Een toelichting op ieder knelpunt is opgenomen in bijlage 6.8

2.5 Coalitieakkoord – prioriteiten 2023

- Focus op onderwerpen uit coalitieakkoord die al in 2023 uitgevoerd moeten worden;
- Richting zomernota 2023 worden resterende onderwerpen financieel ingeschat en integraal afgewogen;
- Invulling eigen verdien capaciteit door afkoop dure lening. Incidentele investering, structurele begrotingsruimte;
- Toelichting op de opgenomen onderwerpen is terug te vinden in bijlage 6.9;

Nr		2023	2024	2025	2026
	Totaal prioriteiten coalitieakkoord	4.915.000	11.928.000	10.508.000	9.538.000

2.6 Afschaffen spaarprogramma en instellen structurele dotatie investeringsagenda

Voorstel aan de Raad om het spaarprogramma af te schaffen:

- Algemene reserve en weerstandsratio zijn weer op goed niveau;
- Financieel verordening staat het toe om het spaarprogramma af te schaffen;
- Om te kunnen sparen weinig investeringen afgelopen decennium. Onder andere oorzaak van achterblijvende bevolkingsgroei met een steeds kleiner aandeel gemeentefonds tot gevolg;
- Daarom niet alleen spaarprogramma afschaffen maar investeringsniveau weer op peil brengen door 4 miljoen euro vanaf 2024 structureel aan de investeringsagenda toe te voegen.
- Sluitend begrotingssaldo van groter belang dan voorgaande jaren;

Daarnaast een incidentele toevoeging van 15 miljoen euro uit algemene reserve in 2023 aan de investeringsagenda.

2.7 Structureel saldo

Structureel saldo	2023	2024	2025	2026
Structureel begrotingssaldo (mln euro)	7,3	17	21,9	-6,7

- Structureel saldo: de jaarlijks terugkerende lasten zijn gedekt door de jaarlijks terugkerende baten. Alle incidentele baten en lasten worden hierbij buiten beschouwing gelaten.
- De provincie heeft in haar rol als toezichthouder aangegeven dat in eerste instantie gekeken wordt naar het eerstvolgende begrotingsjaar. Als de begroting in 2023 structureel en reëel sluitend is wordt op de gemeente in principe repressief toezicht toegepast.

2.8 Taakstellingen

Traject/Proces	2022	2023	2024	2025	2026
Innovatie zorgveld	1.835	1.835	1.835	1.835	1.835
	1.590	1.590	1.590	1.590	1.590
Efficiency organisatie van zorg	275	275	275	275	275
	250	250	250	250	250
BUIG binnen Rijksmiddelen	1.800	1.800	1.800	1.800	1.800
Transformatie ondersteuning huishouden	200	300	500	500	500
Versneld clusteren van sportvelden		67	117	201	201
Betaald Parkeren FC Twente	50	50	50	50	50
Brede taakstelling op fysiek en economisch domein	200	300	300	300	300
Rendement investeren in organisatie	1.450	1.950	1.900	1.900	1.900
	50	50	100	100	100

- Taakstellingen niet haalbaar en daarom afgevoerd -> structureel nadeel 400.000 euro

- Noodzaak om te monitoren niet meer aanwezig. Maatregelen zijn doorgevoerd, budgetten zijn afgeraamd.

- Resterende taakstellingen om invulling aan te geven.

	2022	2023	2024	2025	2026
Stelpost onderuitputting Vitaal en Sociaal	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500

Weerstandsvermogen en ratio -> paragraaf 4.2

Weerstandsvermogen	2023	2024	2025	2026
Ratio weerstandsvermogen	1,4	1,5	1,8	1,5
Beschikbare weerstandscapaciteit (mln euro)	72,5	77,9	92,3	78,8
Benodigde weerstandscapaciteit (mln euro)	52,7	52,7	52,7	52,7

Samenvattend

- Voortvarende start met coalitieakkoord;
- Inspelen op actuele maatschappelijke problematiek (impact inflatie);
- Structureel investeren op lange termijn opgaven;
- Financiële positie is op orde, het spaarprogramma wordt afgebouwd;
- Nieuwe verdeelmodel in het gemeentefonds;
- Vervallen opschalingskorting t/m 2025;
- Vergroten van de eigen verdien capaciteit;
- 2026: nieuw financieringsstelsel Rijk/gemeenten. Al forse afboeking gemeentefonds;
- Samen met VNG lobby om financiële verhouding op orde te houden zonder verzwaring belastingdruk inwoners;
- Daarom op dit moment (nog) geen bijsturing.

Afsluiting – Vragen en opmerkingen

- Inloopsessie voor informeel gesprek over begroting 24-10 /15.00 – 17.00 / kantine Stadhuis
- Vragen? g.gjaltema@enschede.nl

